

Lovforslag nr. L 186. Fremsat den 24. januar 1996 af kulturministeren (Jytte Hilden)

Forslag

til

Lov om ændring af ophavsretsloven

(Ophævelse af revisionsbestemmelse)

I lov nr. 395 af 14. juni 1995 om ophavsret ophæves § 89, stk. 4.

Bemærkninger til lovforslaget

Lovforslaget vedrører de ophavsretlige bestemmelser om vederlag for eksemplar fremstilling til privat brug, som blev indført ved lov nr. 338 af 14. maj 1992 om ændring af ophavsretsloven og fotografiloven (Vederlagsordning for uindspillede bånd). (Se FT 1991-92 sp. 292, 1486, 9674, 9817, A sp. 721, B sp. 1169). Efter lovens § 3, stk. 2, skulle forslag til revision af bestemmelserne fremsættes for Folketinget i folketingsåret 1995-96. Vederlagsbestemmelserne og revisionsbestemmelsen blev videreført i §§ 39-46 og § 89, stk. 4, i lov nr. 395 af 14. juni 1995 om ophavsret. (Se FT 1994-95 s. 2260, 2850, 6311, 6622, A s. 1311, B s. 793). Lovforslaget indebærer, at revisionsfristen ophæves.

Bestemmelserne om blankbåndsvederlag trådte i kraft den 1. januar 1993. Den 21. december 1992 godkendte Kulturministeriet Copy-Dan, Båndkopi, til at varetage administrationen og opkrævningen af blankbåndsvederlaget. Godkendelsen indebærer, at opkrævningen af vederlag kunne påbegyndes, men at der ikke kunne foretages udbetaling til rettighedshaverne, herunder udenlandske rettighedshavere, før ministeriet havde modtaget og godkendt en plan for fordelingen af vederlaget mellem de forskellige grupper af berettigede.

I 1993 blev der af Copy-Dan, Båndkopi, opkrævet ca. 8 mio. kr. Ved udgangen af 1994 havde organisationen opkrævet i alt ca. 55 mio. kr. Det beskedne provenu i 1993 skyldes formentlig, at der inden lovens ikrafttræden var sket en vis hamstring.

Efter ophavsretslovens § 39, stk. 4, skal to tredjedele af det opkrævede vederlag fordeles til de enkelte berettigede, således at fordelingen i videst muligt omfang sker i overensstemmelse med den kopiering, som finder sted. En tredjedel skal anvendes til støtte af formål, der er fælles for ophavsmændene m.fl. inden for de grupper, som repræsenteres af organisationen. Med hensyn til afregning til udlandet blev det i Kulturudvalgets betænkning i 1992 udtalt, at det var flertallets opfattelse, at der med hensyn til vederlagsordningen for uindspillede bånd ikke bør ydes national behandling i forhold til rettighedshavere fra alle lande, som er tilsluttet Bernerkonventionen, Verdenskonventionen eller Romkonventionen.

I lighed med, hvad der gælder for den i 1989 gennemførte følgeretsordning, burde vederlagsordningen kun udvides til at omfatte udenlandske rettighedshavere fra lande, der har gennemført en tilsvarende vederlagsordning, dvs. et krav om materiel gensidighed. Ved national behandling forstås det forhold, at rettighedshavere fra et konventionsland i et andet konventionsland skal nyde samme retsbeskyttelse, som ydes dette lands statsborgere, uanset om en sådan beskyttelse findes i rettighedshaverens hjemland.

Den nærmere udformning af kravet om gensidighed har givet anledning til visse vanskeligheder. I juni 1994 var Kulturministeriet indstillet på at godkende de af Copy-Dan, Båndkopi, indsendte fordelingsplaner og gennemføre bestemmelser om gensidighed ved en ændring af den kgl. anordning om anvendelsen af ophavsretsloven i forhold til andre lande. Godkendelsen blev imidlertid stillet i bero på en afklaring af indholdet af en skriftlig henvendelse fra den amerikanske regering, som Kulturministeriet modtog i juni 1994. I henvendelsen gjorde den amerikanske regering gældende, at en gennemførelse af gensidighedsbestemmelser på båndvederlagsområdet ville stride mod princippet om national behandling i Bernerkonventionen. Henvendelsen havde som baggrund, at Bernerkonventionen efter vedtagelsen af den danske båndvederlagsordning gennem den såkaldte TRIPS-aftale (aftale om handelsrelaterede intellektuelle ejendomsrettigheder) var blevet en integreret del af overenskomsten af 15. april 1994 om oprettelsen af verdenshandelsorganisationen (WTO). WTO-overenskomsten indholder en række bestemmelser om bilæggelse af handelsmæssige tvister og sanktionsbestemmelser, der som noget nyt også skal finde anvendelse på immaterialretsområdet (TRIPS). Overenskomsten blev undertegnet af Danmark den 15. april 1994. Efter den amerikanske regerings opfattelse ville en fravigelse af princippet om national behandling på båndafgiftsområdet indebære en krænkelse af Danmarks forpligtelser efter Bernerkonventionen og TRIPS-aftalen.

Efter forhandlinger med Udenrigsministeriet og Copy-Dan, Båndkopi, sendte Kulturministeriet den

17. februar 1995 et udkast til ny udlandsanordning indeholdende 2 alternativer med hensyn til graden af gensidighed til høring hos Copy-Dan. Formålet var at søge belyst, om der inden for rammerne af de af Kulturudvalget tilkendegivne forudsætninger ved direkte forhandlinger mellem Copy-Dan og de amerikanske rettighedshavere kunne opnås en aftalemæssig løsning. Samtidig godkendte Kulturministeriet, at Copy-Dan, Båndkopi, på nærmere betingelser kunne foretage udbetaling af den kollektive tredjedel af blankbåndsvederlaget. Denne del af vederlaget er efter sin natur udlandsneutral. Godkendelsesbetingelser var udformet i overensstemmelse med de forudsætninger for de kollektive midlers anvendelse, som er tilkendegivet i de almindelige bemærkninger til det oprindelige lovforslag om blankbåndsvederlag fra 1992. Copy-Dan, Båndkopi, har herefter udbetalt ca. 18 mio. kr. til sine medlemsorganisationer med henblik på fordeling til en række almene kulturelle formål. På indeværende tidspunkt er der ydet støtte til 355 ophavsmænd, kunstnere, projekter og formål for i alt ca. 10 mio. kr. Med hensyn til nærmere oplysninger om de formål, hvortil der er ydet støtte, henvises til en redegørelse fra Copy-Dan, Båndkopi, af 18. december 1995, som er optrykt som *bilag 1* til lovforslaget.

Den 30. juni 1995 blev der indgået en aftale med de amerikanske rettighedshavere om betaling af en andel på 20% af de to tredjedele af puljen vedrørende videobånd, som fordeles til de enkelte berettigede. Den 18. september 1995 meddelte Copy-Dan, at aftalen var godkendt af Copy-Dans medlemsorganisationer på et møde den 30. august 1995. Det blev samtidig oplyst, at aftalen var baseret på anordningsudkastets andet alternativ vedrørende graden af gensidighed, hvorefter de danske båndafgiftsbestemmelser i lighed med, hvad der gælder for den i 1989 gennemførte følgeretsordning, finder anvendelse i forhold til statsborgere fra andre lande under forudsætning af, at der i det pågældende land er gennemført en vederlagsordning for uindspillede bånd, som åbner mulighed for vederlag til danske rettighedshavere.

Efter at et revideret udkast til anordning baseret på dette alternativ den 31. oktober 1995 havde været udsendt til høring, blev der den 12. december 1995 udstedt en ny kgl. anordning om anvendelsen af ophavsretsloven i forhold til andre lande m.v. I anordningen, som generelt har til formål at opfylde Danmarks forpligtelser efter TRIPS-aftalen pr. 1. januar 1996, blev der for så vidt angår båndvederlagsbestemmelserne tillige taget højde for en af EU-domstolen den 20. oktober 1993 afsagt dom i den såkaldte Phil Collins-sag. Det følger af denne dom, som er bindende for Danmark, at ophavsretten og beslægtede rettigheder er omfattet af ikkediskrimineringsprincippet i EF-traktatens art. 6, og at det efter denne bestemmelse ikke er tilladt at give statsborgere fra andre EØS-lande en ringere retsbeskyttelse end den man giver egne statsborgere. Dette gælder, uanset hvilke beskyttelsesbestemmelser der findes i den pågældende EØS-borgers hjemland.

Kulturministeriet har herefter den 14. december 1995 på nærmere betingelser godkendt, at Copy-Dan, Båndkopi, pr. 1. januar 1996 kan iværksætte udbetaling af den del af det siden den 1. januar 1993 opkrævede blankbåndsvederlag, som efter ophavsretslovens § 39, stk. 4, 1. pkt., skal fordeles til de enkelte berettigede.

Efter det af Copy-Dan, Båndkopi, oplyste henstår der for 1993 og 1994 pr. 1. januar 1996 ca. 37 mio. kr. til individuel fordeling. Med hensyn til fordelingen mellem de enkelte rettighedsgrupper henvises til den som *bilag 2* vedlagte oversigt.

Sammenfattende må Kulturministeriet være af den opfattelse, at den i 1992 indførte vederlagsordning for eksemplarfremsstilling til privat brug efter visse indkørvanskeligheder og komplikationer i forhold til udlandet må siges at fungere tilfredsstillende. Det foreslås derfor, at den i § 89, stk. 4, i lov nr. 395 af 14. juni 1995 om ophavsret indeholdte revisionsfrist ophæves.

Lovforslaget medfører ikke økonomiske eller personalemæssige konsekvenser for staten, amtskommunerne eller kommunerne, ligesom forslaget heller ikke har erhvervsøkonomiske konsekvenser. Forslaget indeholder endvidere ikke EU-retlige aspekter.

Bilag 1

Redegørelse fra Copy-Dan, Båndkopi af 18. december 1995 for foreningens anvendelse af kollektive midler for 1993 og 1994

Hermed følger COPY-DAN, BÅNDKOPIs redegørelse for foreningens anvendelse af kollektive midler for 1993 og 1994 udbetalt i henhold til ophavsretslovens § 39 stk. 4 2. pkt., jf. Kulturministeriets godkendelsesskrivelse af 17. februar 1995.

Indledning

Midler til fordeling udgør ialt for 1993 kr. 3.760.384 og for 1994 kr. 52.160.324. Beløbet til udbetaling ifølge ophavsretslovens § 39 stk. 4 2. pkt. udgør 1/3 af det samlede beløb til udbetaling. Dette betyder, at den kollektive 1/3 for 1993 udgør kr. 1.253.461 og for 1994 kr. 17.386.768, og at der for 1993 og 1994 ialt er fordelt kr. 18.640.229 til BÅNDKOPIs 31 medlemsorganisationer.

Ved BÅNDKOPIs fordeling af midlerne til medlemsorganisationerne har BÅNDKOPIs bestyrelse medsendt ministeriets godkendelsesskrivelse samt indskærpet, at midlerne kun må anvendes til de i godkendelsesskrivelsen nævnte vilkår. BÅNDKOPIs bestyrelse opfordrede endvidere medlemsorganisationerne til at slutte sig sammen med andre medlemsorganisationer om tværgående projekter.

Da det er første gang medlemsorganisationerne fordeler de kollektive midler, og for at opnå større sikkerhed for at det er de rigtige projekter, der ydes støtte, har en del af organisationerne valgt at fordele midlerne af flere omgange. Flere af medlemsorganisationerne fordeler således den resterende del af deres midler den 18. december 1995.

Anvendelse af midlerne

På indeværende tidspunkt er der ydet støtte til 355 ophavsmænd, kunstnere, projekter og formål for ialt kr. 10.014.239, hvor de tildelte beløb varierer mellem kr. 3.000 og kr. 600.000.

De støttede projekter/personer vedrører en utrolig bred vifte af formål indenfor alle kunst-

neriske genrer i dansk kulturliv, og omfatter alt fra tilskud til teaterforestillinger og musikopførelser, priser m.m., tilskud til video-, film- og cd-produktioner, uddannelse og studieophold samt støtte til oprettelse af biograf og bevaring af gamle danske film.

Uddelingen af blankbåndsmidlerne falder sammen med Filmens 100 år, og det har ført til, at medlemsorganisationerne er gået sammen om at finansiere til film fra den danske filmbranche til det danske publikum. Projektet har titlen »Dansk Films 100 års kavalkader«. Denne gave til en samlet værdi af 1.6 mio kr. til det danske filmpublikum ville, på grund af økonomien, ellers aldrig være blevet realiseret og er alene muliggjort fordi medlemsorganisationerne er gået sammen om at finansiere projektet af de tildelte båndmidler. Nærværende redegørelse er baseret på indrapporteringer fra medlemsorganisationerne og de støttede projekter er nedenfor fordelt efter de i godkendelsesskrivelsen angivne vilkår.

1. Støtte af enkelte ophavsmænd og kunstnere indenfor alle genrer, herunder navnlig de, som yder væsentlige og nyskabende bidrag til dansk musik og film, men som ikke har mulighed for at leve af deres kunstneriske virksomhed.

Ialt er der indenfor dette formål ydet støtte til 43 projekter/personer, hvor 19 projekter/personer vedrører støtte til dansk musik, 16 projekter/personer vedrører støtte til dansk film, og 8 projekter/personer vedrører andre formål.

Som eksempler på støtte inden for denne kategori kan nævnes, støtte til musik til en koreografi af Bill Holmberg (»4 women only«) og støtte til libretto til ny dansk opera.

2. Støtte til indspilninger af grammofonplader, film og videogrammer indenfor alle genrer i tilfælde, hvor der må forventes vanskeligheder med

at få dækket udgivelses- og distributionsomkostningerne m.v. gennem bl.a. salgsindtægter.

Indenfor dette formål er der ialt ydet støtte til 216 projekter/personer, hvor 199 projekter/personer vedrører støtte til indspilning af grammofoonplader, 6 projekter/personer vedrører støtte til indspilning af dansk film, og 11 projekter/personer vedrører støtte til indspilning af videogrammer.

Indenfor denne kategori er der især ydet støtte til et meget stort antal indspilninger af CD'er til unge talenter fra musikkens vækstlag, som har problemer med at opnå udgivelse på de traditionelle pladeselskaber.

Blandt de mange andre projekter skal som eksempler nævnes støtte til videoproduktion af koreografien i FLUID i naturen, samt støtte til sang/historie video ud fra en skuespillers virkemidler over Gershwins »The man I love«.

3. Støtte i særlige tilfælde af andre projekter og formål af almen kulturel karakter, herunder uddannelsesformål.

Ialt er der indenfor dette formål ialt ydet støtte til 96 projekter/personer, hvor 43 projekter/personer vedrører støtte af almen kulturel karakter og 53 projekter/personer vedrører støtte til uddannelsesformål.

Eksempler på støtte indenfor denne kategori er, støtte til oprettelse af biograf i Animationshuset, støtte til restaurering af gamle danske film fra Nationalmuseets samling, støtte til »Banddokter-projektet«, der stiller professionel vejledning til rådighed for ca. 20 unge bands, støtte til afholdelse af filmseminar, samt mange forskellige typer uddannelser.

4. Det forudsættes, at støtte til de ovenfor nævnte formål 1-3 ydes uden hensyntagen til modtagerens nationalitet.

Der er eksempelvis ydet støtte til en række projekter i Baltikum, støtte til Den Europæiske Filmhøjskole med henblik på at udbygge samarbejdet med bl.a. USA, støtte til udbredelse af dansk musik i udlandet, samt støtte til afholdelse af videreuddannelseskursus for Escuela Internacionalde Teatro de la America Latina y el Caribe.

Fordelingsproceduren

Selve uddelingen af midlerne er foregået på den måde, at medlemsorganisationerne gennem opslag og annoncer har indkaldt ansøgninger om støtte til formål indenfor godkendelsens rammer. Herefter har alsidigt sammensatte fordelingsudvalg i hver af de 31 medlemsorganisationer gennemgået de indkomne ansøgninger og udvalgt dem, man ville støtte.

Afsluttende bemærkninger

Det er karakteristisk for hovedparten af støttede projekter, at de næppe ville være blevet gennemført uden et bidrag fra blankbåndsmidlerne. Mangfoldigheden af de mange projekter viser, at BÅNDKOPIs medlemsorganisationer, med deres indgående kendskab til de kunstneriske udviklingsbehov inden for deres respektive områder, i særlig grad har været i stand til at fremme projekter, der kan forny dansk kulturliv.

Det er bestyrelsens plan i begyndelse af foråret 1996 at udarbejde en publikation, der, i en mere detaljeret form, beskriver hvorledes de kollektive blankbåndsmidler er blevet anvendt til gavn for dansk kulturliv.

Bilag 2

Oversigt over Copy-Dan, Båndkopi fordeling af det individuelle båndvederlag mellem de enkelte rettighedsgrupper

Videobånd

Blankbåndsmidlerne til individuel fordeling (efter fradraget på en tredjedel til den kollektive fordeling) udgør for så vidt angår videobånd for 1993 og 1994 ca. 24,5 mio. kr.

Pengene udbetales til organisationerne i januar 1996 og vil blive fordelt efter nedenfor angivne fordelingsnøgle (runde tal).

Billedkunst	0,08%
Scenografi m.v.	0,82%
Klip m.v.	0,33%
Film- og tv-optagelse	1,64%
Forfattere	1,93%
Dramatikere m.v.	5,05%
Journalistik	0,82%
Koreografi	0,08%
Musik m. tekst	10,67%
Filminstruktion	7,14%
Sceneinstruktion	1,48%
Udøvende kunstnere	24,61%
Radiofonier	5,33%
Producers	10,00%
Amerikanske rettighedshavere	20,00%

Audiobånd

Blankbåndsmidlerne til individuel fordeling (efter fradraget på en tredjedel til den kollektive fordeling) udgør for så vidt angår audiobånd for 1993 og 1994 ca. 12,8 mio. kr.

Pengene udbetales til organisationerne i januar 1996 og vil blive fordelt efter nedenfor angivne fordelingsnøgle (runde tal).

Forfattere	0,61%
Dramatikere	0,30%
Journalistik	0,30%
Musik m. tekst	29,61%
Danske Populærautorer	0,91%
Sceneinstruktører	0,11%
Udøvende kunstnere	31,83%
Producers	31,00%
Radiofonier	5,33%

Som det fremgår af de ovenstående indenfor Copy-Dan vedtagne fordelingsnøgler, er der tale om en stort set ligelig fordeling mellem følgende tre hovedgrupper af rettighedshavere: autorer, udøvende kunstnere og producenter.